

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кафедра музеєзнавства,
пам'ятокознавства та інформаційно-
аналітичної діяльності

На правах рукопису

ЗАЛЕВСЬКИЙ РОМАН МИКОЛАЙОВИЧ

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ
НАУКОВОЇ УСТАНОВИ «КНИЖКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ІВАНА ФЕДОРОВА»**

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
за освітньо-професійною програмою «Інформаційна,
документно-аналітична діяльність»
спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Науковий керівник:

Качковська Леся Ростиславівна
кандидат історичних наук,
доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № _____

засідання кафедри музеєзнавства, пам'ятокознавства
та інформаційно-аналітичної діяльності

від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Гаврилюк С. В.

ЛУЦЬК – 2024

АНОТАЦІЯ

Залевський Р. М. Інформаційно-аналітична діяльність Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Кваліфікаційна робота на правах рукопису. Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024.

Магістерська робота зосереджує увагу на аналізі інформаційної діяльності Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова», яка відіграє ключову роль у збереженні культурної спадщини, популяризації книги та підтримці видавничої галузі в Україні.

У магістерській роботі висвітлено теоретичні засади та стан наукового вивчення проблеми. Предметом дослідження виступає інформаційно-аналітична діяльність Книжкової палати України.

Наукове дослідження складається зі вступу, основної частини, висновків, додатків та списку використаних джерел. У вступі обґрунтовано актуальність теми, поставлено мету та окреслено її завдання, визначено об'єкт, предмет та методи дослідження. У першому розділі розглянуто теоретико-методологічні основи, а саме базові поняття наукової системи та стан наукового вивчення теми, джерела, завдяки яким вдалося проаналізувати визначену проблему. У другому розділі проаналізовано етапи формування Книжкової палати України. Третій розділ характеризує напрями діяльності державної наукової установи.

Результатом наукового дослідження є висновки, які висвітлюють аналіз викладеного змісту усіх складових наукової роботи.

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, Книжкова палата України, документальна пам'ять, війна.

SUMMARY

Zalevskyi R. M. Information and Analytical Activities of the State Scientific Institution «Book Chamber of Ukraine named after Ivan Fedorov». Qualification work on manuscript rights. Lesya Ukrainka Volyn National University. Lutsk, 2024.

This Master's thesis focuses on analyzing the information activities of the State Scientific Institution «Book Chamber of Ukraine named after Ivan Fedorov», which plays a key role in preserving cultural heritage, promoting books, and supporting the publishing industry in Ukraine.

The thesis highlights the theoretical foundations and the current state of scientific research on the topic. The subject of the research is the information-analytical activities of the Book Chamber of Ukraine.

The research consists of an introduction, main sections, conclusions, appendices, and a list of sources used. In the introduction, the relevance of the topic is justified, the goal and objectives are set, and the object, subject, and methods of the research are outlined. The first chapter examines the theoretical and methodological foundations, focusing on the basic concepts of the scientific system and the state of scientific study of the issue. It also outlines the sources that were used to analyze the problem. The second chapter analyzes the stages of the formation of the Book Chamber of Ukraine. The third chapter describes the main directions of the activities of the state scientific institution.

The conclusion of the research summarizes the findings and presents the analysis of all aspects covered in the scientific work.

Key words: information-analytical activity, Book Chamber of Ukraine, documentary memory, war.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ....	9
1.1. Базові поняття наукової роботи.....	9
1.2. Стан наукового вивчення теми.....	12
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ.....	18
2.1. Радянський період діяльності установи (1917–1990 рр.).....	18
2.2. Розвиток Книжкової палати України в період незалежності.....	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ...36	
3.1. Організація інформаційно-аналітичної роботи.....	36
3.2. Видавнича діяльність.....	46
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ.....	63

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

УДК – Універсальна десяткова класифікація

ББК – Бібліотечно-бібліографічна класифікація

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

ІТ – інформаційні технології

ІС – інформаційні системи

ІАД – інформаційно-аналітична діяльність

ISBN – Міжнародна стандартна нумерація книг

ISMN – Міжнародна стандартна нумерація нотних видань

ВСТУП

Актуальність теми. Державні аналітичні інституції в Україні відіграють важливу роль у формуванні соціальних стратегій. Вони сприяють ефективному державному управлінню через збирання, аналіз і інтерпретацію інформації, яка використовується для розробки національних програм і політик. Інформаційно-аналітична діяльність є критично важливою для забезпечення підтримки довіри серед громадян, особливо під час кризи або війни. Тому така інституція як Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (далі – Книжкова палата України) є важливою для збереження культурної спадщини та розвитку видавничої справи в Україні.

Книжкова палата України здійснює функцію державного архіву друку, забезпечуючи збереження та комплектування повного фонду друкованих видань. Також її значення ключове у стандартизації видавничої справи, розробляючи й контролюючи дотримання стандартів для видавців та бібліографічних установ. Ця установа здійснює наукові дослідження в галузі книгознавства, бібліографії, а також розробляє бібліографічні бази даних і видає статистичні та аналітичні огляди про стан книговидання в Україні. Завдяки своїй діяльності Книжкова палата України є ключовим інститутом для збереження документальної пам'яті України, що дозволяє аналізувати розвиток книговидання та визначати тенденції в культурній та інформаційній сферах.

Дослідження діяльності Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» дає можливість проаналізувати значення цієї інституції у питаннях, які безпосередньо пов'язані зі збереженням історичної національної пам'яті, яка має надважливе значення, особливо в період повномасштабної російсько-української війни. Тому тема кваліфікаційної роботи не викликає заперечень.

Метою магістерської роботи є вивчення інформаційно-аналітичної діяльності Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова».

Відповідно до поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- дослідити стан наукового вивчення теми та суть базових понять;
- висвітлити основні етапи формування та розвитку Книжкової палати України;
- охарактеризувати напрями роботи Книжкової палати України, акцентуючи увагу на інформаційно-аналітичній діяльності.

Об'єктом дослідження виступає інформаційне суспільство.

Предметом дослідження є інформаційно-аналітична діяльність Книжкової палати України.

Методи дослідження зумовлені темою, метою і завданнями магістерської роботи, яка базується на комплексному використанні загальнонаукових та спеціальних методів, які використовуються для досягнення поставленої мети. В основу дослідження покладено принципи об'єктивності, науковості, всебічності, системності, які в сукупності дали змогу охарактеризувати інформаційно-аналітичну діяльність Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова».

Методологічну основу дослідження склали взаємодоповнюючі загальнонаукові методи аналізу, синтезу, абстрагування та узагальнення. Так, метод аналізу дозволив охарактеризувати та оцінити джерела дослідження, які безпосередньо стосуються зазначеної теми. На основі методу синтезу всі матеріали були згруповані відповідно до поставлених у роботі завдань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному вивченні інформаційно-аналітичної діяльності Книжкової палати України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріали кваліфікаційної роботи можуть бути використані як рекомендації з метою організації інформаційно-аналітичної діяльності державних видавничих інституцій, а також стануть у нагоді при викладанні навчальних

дисциплін у системі вищої освіти при підготовці фахівців спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Апробація результатів дослідження. Підготовлені тези на тему «Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»: актуальні питання удосконалення роботи в інформаційній сфері», які включені до збірника матеріалів XVIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14–15 травня 2024 року, Луцьк).

Структура випускової роботи представлена переліком умовних скорочень, вступом, трьома розділами, поділеними на підрозділи, висновками, списком використаних джерел та додатками.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Базові поняття наукової роботи

Наука про державну політику має дві складові:

1) дослідження політики, яка намагається зрозуміти і утворити процес вироблення політики в цілому через проведення первинних опрацювань конкретних проблем державної політики;

2) аналіз політики – галузь більш практично зорієнтована, яка займається, насамперед, методологією і підготовкою рекомендацій щодо вжитку аналітичного інструментарію та практичних процедур під час підготовки проєктів урядових рішень.

Через виокремлення своєрідної сфери професійної діяльності, пов'язаної з формуванням і здійсненням державної політики, в розвинених країнах сформувався окремий курс підготовки кадрів – державна політика.

Демократичне урядування передбачає керівну роль демократичних цінностей і ґрунтується на відповідних принципах при формуванні й реалізації державної політики [8].

Нинішнє розуміння демократичного урядування базується на концепціях належного урядування і сприйнятливою урядування, що були сформульовані наприкінці минулого тисячоліття провідними науковцями світу під егідою міжнародних організацій (Світовий банк, ОЕСР). Належне урядування, згідно з підходом Світового банку (1994) характеризується передбачуваним, відкритим і «освіченим» (таким, що спирається на знання) процесом формування й виконання політики; бюрократією, що пройнята духом професіоналізму, виконавчою владою, відповідальною за свої дії, потужним громадянським суспільством, що відіграє активну роль у суспільних справах, і всі вони діють відповідно до принципу верховенства права [5].

В організаціях інформаційні системи побудовані навколо чотирьох основних елементів, запропонованих у 1960-х роках Гарольдом Лівіттом (рис. 1). Шаблон відомий як «діамант Лівітта» [9].

Технологія: ІТ (інформаційна технологія) ІС включає апаратне забезпечення, програмне забезпечення та телекомунікаційне обладнання, що використовується для захоплення, обробки, зберігання та поширення інформації. Сьогодні більшість ІС засновані на ІТ, оскільки сучасні ІТ забезпечують ефективне виконання операцій і ефективне управління будь-якими розмірами.

Завдання: діяльність, необхідна для виробництва товару чи послуги. Ця діяльність підтримується потоком матеріалів, інформації та знань між різними учасниками.

Людина: компонент інформаційної системи, що складається з людей, охоплює всіх людей, безпосередньо залучених до системи. Ці люди включають менеджерів, які визначають цілі системи, користувачів і розробників.

В межах однієї організації керівники на різних рівнях ієрархії мають дуже різні вимоги до інформації, і різні типи інформаційних систем еволюціонували для задоволення їхніх потреб. Загальним підходом до вивчення типів інформаційних систем, що використовуються в організаціях, є їх класифікація відповідно до їхніх ролей на різних рівнях організаційної структури, і цей підхід називається вертикальним підходом. Дійсно, організація вважається пірамідою управління на чотирьох рівнях: на найнижчому рівні персонал виконує рутинні повсякденні операції, такі як продаж товарів і видача платіжних квитанцій; операційне управління, при якому менеджери відповідають за нагляд за контролем транзакцій і вирішення проблем, які можуть виникнути; тактичне управління, яке має прерогативу прийняття рішень щодо бюджетів, встановлення цілей, виявлення тенденцій і планування короткострокової діяльності; стратегічне управління несе

відповідальність за визначення своїх довгострокових цілей і позиціонування щодо своїх конкурентів або своєї галузі [8].

Державні суб'єкти прийняття політичних рішень у державі володіють універсальним комплексом публічно-владних повноважень, можуть офіційно застосовувати методи адміністративного управління та примусових санкцій, брати участь у планомірному регулюванні колективних ресурсів суспільства, використовувати легітимні форми соціальної комунікації та мають у своєму розпорядженні арсенал правових методів взаємодії з групами та індивідами [9].

При аналізі специфіки прийняття політичних рішень ефективність конституційного і державного права як системи визначальних норм, що здійснюють регулювання від імені народу, відіграє головну роль у всіх основних сферах людської діяльності та складових базових принципів взаємовідносин між громадянами і державними інститутами. Процес вироблення і прийняття політичних рішень повинен враховувати принципи, процеси і механізми їх реалізації.

Крім того, всі складові механізму вироблення політики мають: легітимні повноваження, владні функції; універсальну форму з досить жорсткою регламентацією та санкціями, адміністративний ресурс та важелі впливу, і, зрештою, сукупність колегіальних ресурсів, які використовуються від імені та в інтересах усього населення країни. Об'єм повноважень і відповідальності державного суб'єкта, який ухвалює політичні рішення, має відповідати характеру інтересів і пріоритетів особи, суспільства і держави в цілому.

Політичне рішення – це вольовий акт компетентного політичного суб'єкта, спрямований на розв'язання реальної суспільно-політичної проблеми, яка зачіпає інтереси всієї спільноти або її частини [12].

На завершення цього розділу ми представляємо його основні ідеї: рівні інформації – це дані, інформація та знання; система є «цілим», де кожен компонент взаємодіє принаймні з одним іншим для досягнення мети; інформаційну систему можна визначити як набір взаємопов'язаних

компонентів, які збирають, обробляють, зберігають і розподіляють інформацію для підтримки прийняття рішень і контролю в організації. ІС можна розглядати як соціально-технічну систему. Технічна частина включає технологію та процеси, тоді як соціальна частина включає людей та структуру; роль інформаційних систем полягає у вирішенні проблем організації щодо її інформаційних потреб; компанія має системи для підтримки різних рівнів управління: системи обробки транзакцій, інформаційні системи управління, системи підтримки прийняття рішень і системи, призначені для бізнес-аналітики; рішення можуть бути оперативними або стратегічними.

1.2. Стан наукового вивчення теми

На даному етапі існування людства, що вступає в цифрову епоху, інформація відіграє все більш важливу роль і накопичується в таких обсягах і з такою швидкістю, що в сучасному світі люди все гірше розуміють природу її вторгнення потоку, щоб досконало розуміти його та обробляти відповідні дані під час виконання своєї професійної та іншої діяльності. Тому слід зазначити, що ефективні державно-управлінські рішення не можуть ґрунтуватися лише на традиційному управлінському досвіді. Тому наукові знання, всебічна обізнаність, уміння аналізувати та прогнозувати суспільно-політичні процеси, що впливають на питання державотворення, мають базуватися на адекватному сприйнятті інформації.

Хочемо зазначити, що у зв'язку зі стрімкими змінами соціальної реальності, які пов'язані з активним розвитком інформаційних технологій та суспільства, виникає потреба у розробці моделей та нових підходів до державного управління, які будуватимуться на спільній роботі різних суб'єктів соціально-економічного розвитку. З метою досягнення цілей соціального консенсусу щодо використання цільових даних це матиме можливість гнучко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому

середовищі тощо. Звичайно, аналітична підтримка суттєвий вплив має якісна інформаційно-управлінська діяльність [6].

Інформаційно-аналітична діяльність є невід'ємною частиною функціонування державного управління. Застосування та широке використання сучасних інформаційних технологій в управлінні забезпечує інформаційно-аналітичну підтримку прийняття рішень державними органами всіх рівнів, супроводжує інформаційну складову соціально-економічного розвитку держави в цілому та її регіонів, задовольняє інформаційні потреби населення, державних службовців, різних категорій громадян, створення необхідних умов для формування громадської думки щодо якості роботи органів влади та послуг, які вони надають [6].

Поняття «інформаційно-аналітична діяльність» досить поширене в науковій літературі з державного управління. Так, за словами В. Попова, інформаційно-аналітична діяльність – це діяльність інформаційно-аналітичних підрозділів державних органів і приватних корпорацій, які забезпечують інформаційні процеси, формують інформаційні відносини, які допомагають керувати та полегшувати процеси управління, на основі діагностики, прогнозування та моделювання інформаційних процесів та сприяти їх практичній реалізації [3].

На думку П. Шпиги «інформаційно-аналітична діяльність – це напрям інформаційної діяльності, сфера діяльності, особливо актуальна для виявлення, розробки, зберігання та поширення інформації у сфері управління, політична та економічна діяльність» [62].

Якщо розглядати інформаційно-аналітичну діяльність як напрям чи вид інформаційної діяльності, то інформаційна діяльність має бути ширшою за змістом, а виходячи з цих визначень, навпаки, інформаційно-аналітична діяльність включає інформаційну діяльність як одну зі складових.

На думку А. Пархоменка, інформаційно-аналітична діяльність функціонально та науково перетинається з державно-управлінською, використовуючи можливості інформаційно-аналітичних служб, активно

реалізується через інформаційні продукти та послуги, спрямовані на виконання завдання якісно-змістовного перетворення інформації [37].

З точки зору О. Нестеренка, інформаційно-аналітична діяльність – це комплекс дій і заходів щодо обґрунтування, прийняття рішень, використання методів і засобів збору, обробки та аналізу даних на основі інформаційних технологій [34].

Отже, як бачимо, зміст інформаційно-аналітичної діяльності полягає у виділенні із загального інформаційного потоку максимальної кількості релевантної інформації. На основі цих визначень виділяємо такі ознаки інформаційно-аналітичної діяльності:

- діє за допомогою спеціальних підрозділів інформаційно-аналітичних служб;
- носить допоміжний, прикладний характер;
- забезпечує якість та ефективність виконання державними органами своїх функцій;
- основними елементами її змісту є: збір, накопичення, обробка, аналіз, використання та поширення інформації [50].

У свою чергу, інформаційно-аналітична діяльність має низку цілей, спрямованих на розв'язання ситуацій, що потребують державних управлінських рішень і полягають у здійсненні певних дій щодо моніторингу накопиченої інформації, її структурування, прийняття рішень щодо отримання додаткової інформації щодо нового вихідного завдання тощо. Найбільш загальним визначенням мети інформаційно-аналітичної діяльності слід вважати створення певних інформаційних продуктів, де необхідно дотримуватись щонайменше трьох вимог щодо наукової обґрунтованості, правдивості та своєчасності інформації.

На нашу думку, непоодинокі випадки, коли інформаційно-аналітичну діяльність порівнюють з інформаційною та звужують надання інформації органам державної влади. Це є одним із головних недоліків у розумінні сутності інформаційно-аналітичної діяльності, оскільки в сучасних умовах

вона є головним фактором розвитку демократичного суспільства, відповідальним за стабільність держави та виконує такі важливі функції:

- Адміністрування – керує інформацією на всіх етапах управлінської діяльності: підготовка, управлінські рішення, практика контролю.
- Діагностична – отримання об'єктивної картини ситуації, діагностика.
- Попередження – досліджує проблеми, небезпечні конфлікти, які дозволяють їх уникнути.
- Когнітивно-ментальний – зміст подій сприяє зміні розуміння, змінює мислення чиновників [21].

Таким чином, інформаційно-аналітична діяльність зводиться до двох важливих чинників її формування: по-перше, за її допомогою отримують безпосередній результат знаходження оптимального управлінського рішення; по-друге, опосередкованим результатом є зміна сприйняття об'єкта чи події, яку аналізують чиновники.

До речі, у багатьох країнах, у тому числі й в Україні, досі недооцінюється важливість і значення аналітичних служб у владі, суспільних процесах і партійній справі. Така неповага до аналітики, без перебільшення, загрожує національній безпеці країни, адже аналітична інформація є найціннішим продуктом на інформаційному ринку. Посилення впливу глобалізації практично на всі процеси суспільного буття призводить до формування глобального інформаційного суспільства, зміни парадигми інформаційно-аналітичного забезпечення влади, у якому інформація стала стратегічним ресурсом.

Щодо безпосереднього дослідження діяльності Книжкової палати України, варто зазначити, що зустрічаються поодинокі наукові публікації, які не мають комплексного характеру. Так, найбільш повно розкриває етапи встановлення та роботи установи стаття у Віснику Книжкової палати України за 2014 рік директора М. Сенченка [51]. Автор видав матеріал на честь 95-

річчя Книжкової палати України, охарактеризував сім періодів її діяльності та окреслив найактуальніші проблеми роботи та шляхи їх вирішення. Зокрема, вирішити проблему книгосховищ, на його думку, можна трьома способами: будівництвом нових книгосховищ; чисткою фондів і вилученням літератури, що мало використовується (вилучена передається в інші бібліотеки, здається в макулатуру, а в окремих країнах продається населенню); формуванням депозитарної бібліотеки [51].

Наступним джерелом інформації про діяльність установи є публікація кандидата історичних наук, доцента Національного авіаційного університету Ольга Юрченко «Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» як осередок документальної пам'яті України» [63]. Так, авторка характеризує основні напрями наукової діяльності Книжкова палата України імені Івана Федорова, до яких відносить: «державну бібліографічну реєстрацію видань України, систематизацію, індексацію документів, створення інформаційного ресурсу поточної та ретроспективної бібліографії; розроблення організаційних і методичних принципів державної бібліографії; централізовану каталогізацію видань; збирання та використання адміністративних даних; комплектування й збереження повного і недоторканного фонду Державного архіву друку» тощо [63]. Коротко також О. Юрченко аналізує міжнародну співпрацю установи, яка полягає у співробітництві з найбільшими бібліотеками світу, українською діаспорою, Міжнародним агентством стандартної нумерації книг (ISBN), Міжнародним агентством стандартної нумерації нотних видань (ISMN), ЮНЕСКО, Консорціумом Універсальної десятикової класифікації [63].

Інформаційно насиченим для нас був, звичайно, офіційний сайт Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова», де, з метою комплексного дослідження, вдалося проаналізувати увесь зміст контенту та провести вивчення окремих напрямів роботи установи [35]. Встановити вагоме національне значення її діяльності, особливо на даний час, врахувавши, що Україна перебуває у періоді війни 2014–2024 рр. Такі

важливі рубрики як «Про Книжкову палату України» [48], «Наукова діяльність» [32], «Видання Книжкової палати» [7], «Друковані медіа» [14], «Законодавство» [16] склали основу випускової, магістерської роботи.

Вивчивши різноманітні наукові праці багатьох вчених, зроблено висновок, що інформаційно-аналітична діяльність – це комплекс дій, спрямованих на підвищення ефективності державно-управлінської та політичної діяльності на основі розуміння сутності, причин, тенденцій подій, що базується на огляді та оцінці ситуації, результатах розробки, рекомендаціях, аналізі та обробці інформації з використанням низки технологій, у тому числі методів збору та обробки інформації, що характеризує суб'єкта державного впливу, а також конкретні методи діагностики, аналізу та синтезу. В цьому контексті така державна інституція як Книжкова палата України відіграє надважливу роль у збереженні документної пам'яті нашого народу на всіх етапах його життя.

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

2.1. Радянський період діяльності установи (1917–1990 рр.)

Микола Сенченко, у 2014 р., будучи тоді директором Книжкової палати України, опублікував наукове дослідження на тему «Книжковій палаті України – 95 рр., що далі?» [51] виділив сім періодів її становлення і розвитку.

Перший період називається періодом зародження (1917–1922). Після революційних подій 1917 р. українська інтелігенція намагалася творити інфраструктуру незалежної Української держави, де чільне місце приділялося Книжковій палаті. Призначенням цієї установи є реєстрація всіх документів, опублікованих на території держави, шляхом видання чи депонування у бібліографічних посібниках, а також зберігання друкованої продукції.

Як зазначив М. Сенченко «Процес організації Книжкової палати, досить складний і напружений, проходив у рр., коли зміна влади відбувалася кілька разів (Центральна влада, Гетьманство, Директорія, уряд Денікіна, Тимчасовий робітничо-селянський уряд, Раднарком, Всеукрревком). У цей нелегкий час створення центру національної бібліографії України стало одним із важливих завдань для української інтелігенції. Після революції 1917 р. були створені комісаріати у справах друку, які займалися пошуком нових форм збирання обов'язкового примірника. На початку 1918 р. комісаріати у справах друку ліквідували, а збирання та реєстрацію видань, у тому числі й українських, було покладено на Книжкову палату в Петрограді, засновану Тимчасовим урядом у травні 1917 р.. За часів Центральної Ради Міністром освіти було подано до Ради Народних Міністрів законопроект про обов'язкове надсилання від друкарень примірників усіх видань. Встановити точний термін появи цього документа немає можливості, оскільки на доповідній записці міністра народної освіти відсутня дата. Це десь кінець 1917 – початок 1918 рр.

Проте через політичні події закон про обов'язковий примірник не вдалося впровадити в життя [51].

Коли 30 квітня 1918 р. відбулась зміна влади і настали часи Гетьманства, новий закон про обов'язковий примірник, який мав набрати чинності з 01 липня 1918 р., опублікували. Цей закон мав виключно цензурне значення, тому що Управління у справах друку знаходилося у складі Міністерства внутрішніх справ. З приходом у грудні 1918 р. до влади Директорії Законом, ухваленим Радою Народних Міністрів і затвердженим Головою Директорії В. Винниченком 24 січня 1919 р., утворено Головну Книжну Палату в м. Києві «...для реєстрації всієї друкарської продукції на Україні, наукового її систематизування та для обміну книжками з іншими книжними інституціями...». А 26 січня 1919 р. затверджено закон «...про обов'язкову надсилку друкарнями, літографіями, металографіями та іншими подібними закладами до Повітових Комісарів примірників всіх видань...». На початку лютого 1919 р. в Києві утворився Тимчасовий робітничо-селянський уряд. Згідно з наказом Народного комісара освіти В. Затонського від 11 лютого 1919 р. за № 4 «... усі асигнування і намічені видачі по Міністерству Народної Освіти, затверджені попереднім урядом, залишені в повній силі і підлягають виконанню...». 18 лютого в Головному Управлінні Мистецтва й Національної Культури було оголошено наказ комісара, в якому було запропоновано Бібліотечно-Архівному відділу управління приступити до формування Головної Книжної Палати, призначивши завідувачем усіма справами з її утворення Ю. Іванова-Меженка, ініціатора створення Книжної палати. На першому засіданні Ради Головної Книжної Палати 17 березня 1919 р. Ю. Іванов-Меженко був обраний головою Палати, В. Кордт – головою Ради Палати, Ю. Ковалевський – секретарем [51].

Головна Книжна Палата за короткий час розгорнула роботу, збираючи та реєструючи «біжучу друкарську продукцію», а також документи за 1917–1918 рр., наслідки цієї праці планувалось відобразити в бюлетені установи. Проте через півроку знову настала перерва у роботі Палати. Окупаційна армія

генерала Денікіна наклала цензуру на українську книгу. Все майно Книжної палати та цінні збірки були запаковані. Проте співробітники Палати ходили до друкарень, якщо дозволяли обставини, і збирали друковану продукцію.

У грудні 1919 р. з новим приходом Радянської влади знову з'явилася можливість відновити роботу Головної Книжної Палати. Згодом, у 1920 р., державним центром України став Харків. Через деякий час при Всеукраїнському державному видавництві було створено Центральний Бібліографічний відділ, і в березні 1921 р. в Харкові оприлюднено нову постанову «Про обов'язкову реєстрацію та збереження зразків творів друку». У 1922 р. оприлюднено постанову Ради Народних Комісарів «Про організацію Української Книжкової Палати і про забезпечення головних книгосхованок всіма виданнями республіки» [51]. Відповідно до цього документа 27 червня 1922 р. Центральний Бібліографічний відділ у Харкові реорганізовано в Українську Книжкову Палату при Державному видавництві УСРР. За радянських часів днем заснування Книжкової палати вважалося 27 червня 1922 р., оскільки Радянська влада не визнавала попередні органи влади. Проте історична справедливість була відновлена в 1990-ті рр. [51].

Другий період формування структури і функцій Книжкової палати припадає на 1923–1941 рр. Книжкова палата, згідно з Постановою Раднаркому УСРР від 27 червня 1922 р., була формально підпорядкована ДВУ, фінансово – Народному Комісаріату Освіти УСРР. Їй довелось тимчасово перейти на виконання вужчих завдань, щоб закріпитись і згодом розширити межі діяльності. Головним з-поміж них залишалась поточна реєстраційна робота, чітко обмежена часом (з 1917 р.) і місцем (УСРР). З функцій Палати вилучили науково-дослідну і довідково-консультаційну роботу. Були змінені не тільки програма, а й її організаційна основа: з установи, у якої були представники при відділах Всевидаву, вона перетворилась на заклад, який не мав розгалуження; реєстраційна бібліографічна робота зосередилась в одному місці [51].

Період становлення державної бібліографічної реєстрації в Україні – це час пошуків її організаційних форм і методів роботи. У той період швидкому

налагодженню і розгортанню діяльності Книжкової палати перешкоджало чимало труднощів: не вистачало кваліфікованих бібліографів; недостатній контроль за доставлянням обов'язкових примірників; відсутність власної поліграфічної бази, необхідного приміщення, брак коштів; не було методичних розроблень та робочих інструкцій з питань бібліографічного опрацювання друкованої продукції. У зв'язку з цим багато друкованої продукції не зареєстрували і вона зникла з обігу [51].

Згодом Українська книжкова палата виступила ініціатором реконструкції бібліографічної роботи в Радянському Союзі. У січні 1924 р. її керівники надіслали до союзних республік листа, в якому йшлося: утворення самостійних республік означає, що всі культурні установи повинні бути цілком самостійними. Висловлювалось побажання, щоб кожна республіка організувала власну книжкову палату і координація роботи проводилась би у загальному порядку узгодження праці самостійних наукових установ. Намагання надати провідну роль якійсь одній із палат потрібно рішуче відкинути. У відповідь на це Українська книжкова палата одержала повідомлення від Наркомосів Білорусії та Грузії. Наркомос Білорусії повідомив, що він уже організував Книжкову палату, а Наркомос Грузії писав, що роботу з її організації вже розпочали. Таким чином, з ініціативи Української книжкової палати всесоюзна бібліографія стала на новий шлях розвитку [48; 51].

У подальшому були намагання збирати друковані видання різних частин України, що знаходились під владою Чехо-Словаччини (Закарпатська Україна), Польщі (Галичина, Волинь), Румунії (Буковина), а також у різних країнах Європи та Америки, де проживали українські емігранти. Отже, бібліографічна робота Книжкової палати вийшла за межі України. Невдовзі на порядку денному Української книжкової палати постало питання забезпечення вітчизняних книгосховищ зарубіжною книгою. Виступ директора Палати М. Годкевича на Колегії Наркомосу УСРР висвітлив важливість організації книгообміну із закордоном, який був визнаний

терміновим і необхідним. У плані Книжкової палати поряд із книгообміном з науковими установами приділялось багато уваги і книгообміну із зарубіжними українськими установами та організаціями. Зокрема, цьому значною мірою сприяли вже налагоджені зв'язки з українськими видавництвами в Канаді, США, Галичині. 23 листопада 1927 р. ВУЦВК та РНК УСРР затвердили Положення про «Центральне Бюро книгообміну з закордоном при Українській Книжковій Палаті» [48].

Поряд з удосконаленням бібліографії, опрацюванням видань формувалася структура Палати, впроваджувалась Міжнародна десяткова система бібліографічної класифікації, правила каталографії. Розроблялася система отримання обов'язкового примірника видань, структура і наповнення літописів, збереження друкованої продукції і, загалом, формувалась сама Книжкова палата України з її технологією опрацювання, зберігання і розповсюдження інформації про видавничу діяльність української держави [51].

У цей період відбулося становлення Книжкової палати як головної науково-бібліографічної та інформаційної установи України, центру національної бібліографії. В ній збирали і зберігали примірники усієї друкованої продукції, що виходила на терені України, і було започатковано видання державних покажчиків: «Літопис книг» (1924 р.), «Літопис журнальних статей» (1936), «Літопис газетних статей» (1937 р.), «Літопис образотворчих видань» (1937), «Літопис рецензій» (1936 р.). Усі ці бібліографічні покажчики користувались великою популярністю не лише в Україні, а й за її межами були незамінними у повсякденній праці для науковців, працівників освіти і культури [48].

Розвиток державної бібліографії в Україні вимагав нових наукових досліджень і розробок, тому фахівці Палати розпочали дослідження у сфері методики каталогізації, методів анотування книги, характеристики документів з точки зору соціального призначення та ін. Ці результати висвітлювались у «Літописі українського друку», виданнях зі статистики друку. Згодом

Українська книжкова палата поставила питання про важливість правильної організації бібліографічних процесів у ході виробництва, розповсюдження та користування виданнями друку. У зв'язку з цим було висунуто пропозицію про створення універсального карткового репертуару на вітчизняну книжкову продукцію, придатного для використання у різних закладах, які так чи інакше були причетні до бібліографічної справи (бібліотеках, книгарнях, редакційних відділах тощо).

Головним вважалось досягнення стандартної форми, яка вміщувала б певну кількість бібліографічних реквізитів, розміщуючи їх таким чином (концентруючи і виділяючи основні з них), щоб ними могли користуватись найменш обізнані споживачі та щоб вони задовольняли, в першу чергу, потреби масових бібліотек. У картці передбачались такі частини, виділені в окремі абзаци: 1) автор; 2) внутрішня характеристика твору; 3) зовнішня характеристика твору; 4) анотація щодо змісту; 5) вказівки для бібліотекаря щодо класифікації каталожного матеріалу (індекси, предметні рубрики та ін.) [63; 51].

Випускати друковані каталожні картки Палата почала з 1 січня 1927 р. На книги, зареєстровані у «Літописі українського друку», випускалось майже чотири тисячі карток. Розповсюдження їх здійснювалось на повні комплекти карток самою Книжковою палатою за передплатою. На шляху розвитку бібліографічної справи, як й інших видів суспільної діяльності, часто зустрічались хиби та крайнощі. Це закономірний результат пошуків та недостатньої опрацьованості деяких важливих питань. Можливо, саме боротьба різних точок зору допомогла дійти істини та знайти правильне вирішення назрілих проблем, у тому числі й щодо карткового репертуару, обсягу та повноти зареєстрованих матеріалів, бібліографічного опису видань та ін. [63].

У тридцяті рроки продовжились процеси реорганізації Палати, пошуки шляхів удосконалення її структури і функцій. Так, відповідно до Постанови Центрального Виконавчого Комітету і Ради Народних Комісарів УСРР від

Об липня 1934 р. Палата отримала права і назву Бібліографічного інституту. Постановою Центрального Виконавчого Комітету і Ради Народних Комісарів УРСР від 27 червня 1938 р. «Про перейменування Бібліографічного інституту і затвердження положення про Книжкову Палату УРСР» інститут перейменовано на Книжкову палату УРСР, і при ній утворено видавництво [51].

Книжкова палата УРСР стала координаційним бібліографічним центром України. Хоча становлення державної бібліографії проходило у складних умовах, у цей період було вирішено більшість проблем, і Книжкова палата стала єдиним центром державної реєстраційно-облікової бібліографії. Проте удосконаленню бібліографічної діяльності перешкодила Друга світова війна.

У період окупації і відновлення функцій (1942–1989), коли Німеччина тимчасово захопила Харків, Палату було евакуйовано у Башкирську АРСР. Згідно з Постановою Ради Народних Комісарів від 8 червня 1942 р. № 142 установа відновила роботу в місті Уфа і була розміщена при евакуйованій з Києва Академії наук УРСР. До столиці Башкирії потрапили тільки генеральні алфавітні каталоги, фонди залишались у Харкові. Фашисти вивезли комплекти обов'язкових примірників газет, які після війни було повернено до Палати [51].

Коли Харків було визволено від гітлерівських загарбників, Постановою Ради Народних Комісарів УРСР від 28 вересня 1943 р. Народному Комісаріату Освіти УРСР дозволили поновити роботу Книжкової палати у Харкові, припинивши її діяльність в Уфі. Перед колективом Палати стояло важке завдання – заново упорядкувати господарство: архів, довідково-бібліографічну бібліотеку, каталоги, картотеки, інструктивний матеріал тощо [51].

У 1944 р. Палата повністю відновила свої основні реєстраційно-облікові функції. Згодом, 24 січня 1945 р. виходить Постанова РНК УРСР і ЦК КП(б)У «Про поновлення видавничої діяльності Книжкової палати УРСР», що

дало можливість відновити діяльність видавництва і друкарні при Книжковій палаті на засадах госпрозрахунку.

П'ятдесяті роки характерні постійними змінами структури та функцій міністерств і відомств, яким була підпорядкована Палата: з 1952 р. – Комітету у справах культурно-освітніх закладів при Раді Міністрів УРСР, відповідно до Постанови Ради Міністрів УРСР від 08 травня 1953 р. і наказу міністра культури УРСР від 25 травня 1953 р. № 98 із 19 червня 1953 р. – Головному управлінню у справах культурно-освітніх закладів Міністерства культури УРСР; Наказом Міністерства культури УРСР від 29 серпня 1954 р. № 672 – Головному управлінню видавництв і поліграфічної промисловості (Головвидаву) Міністерства культури УРСР [51].

З 1960 р. Головвидав було перейменовано в Головне управління видавництв, поліграфічної промисловості і книжкової торгівлі Міністерства культури УРСР. До 1964 р. Книжкова палата УРСР перебувала у віданні Міністерства культури УРСР, а потім, згідно з Постановою Ради Міністрів УРСР від 07 лютого 1964 р. № 135 і Державного комітету Ради Міністрів УРСР по пресі від 13 червня 1964 р., – Державного комітету Ради Міністрів УРСР по пресі [63].

У 1972 р. Книжковій палаті у Харкові виповнилось 50 рр.. До цієї дати вийшов Указ Президії Верховної Ради Української УРСР «Про нагородження Книжкової палати УРСР Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української УРСР» За заслуги в розвитку науки і культури та в зв'язку з п'ятидесятиріччям з дня заснування...» [48].

Виникнення книгодрукування в Україні на той час пов'язували з іменем першодрукаря Івана Федорова. Стверджувалось, що перший друкар прибув до Львова, заснував там друкарню і в 1574 р. видав книгу «Апостол». Ця дата і вважалася заснуванням українського книгодрукарства [51].

У 1974 р. виповнювалося 400 років українського друку. Державний комітет Ради Міністрів УРСР у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі вийшов з пропозицією про присвоєння Книжковій палаті імені

першодрукаря Івана Федорова. Рада Міністрів УРСР (постанова від 23 січня 1974 р.) прийняла цю пропозицію. У подальшому структура Книжкової палати, її функції та обсяг роботи майже не змінювались до 1989 р.. Та колектив установи з певним нервовим напруженням чекав змін, що, безумовно, виникли б у зв'язку з перебазуванням Книжкової палати у Київ, де закінчувалося будівництво нового приміщення, спеціально спроектованого до традиційних функцій центру державної бібліографії з урахуванням досягнень нових інформаційних технологій [63].

У період невизначеності (1989–1995) для Книжкової палати варто зауважити, що 70 рр. Книжкова палата УРСР не мала власного приміщення для Державного архіву друку. Фонди були розміщені головним чином у підвалах житлових будинків Харкова, де умови їхнього зберігання не відповідали жодним нормативам, що призвело до значного пошкодження документів. І тільки в 1989 р., завдяки постійній увазі до долі Книжкової палати Володимира Щербицького – першого секретаря ЦК Компартії України, було побудовано нове приміщення. Підготовка і спорудження нового приміщення Палати тривали 13 років [51].

Ще в 1976 р. Рада Міністрів УРСР прийняла рішення про будівництво. Довгий час тривало узгодження місця будівництва, проектні роботи, зведення будівель, і тільки в 1989 р. Книжкова палата України отримала нове приміщення в Києві площею 10,5 тис. кв. м. Будівля складається з трьохповерхового наукового блоку для розміщення співробітників установи і дев'ятиповерхового книгосховища, розрахованого на зберігання 15 млн. примірників. Знову виникли певні ускладнення у зв'язку з переведенням установи до Києва. Книжкову палату об'єднали з видавництвом «Реклама» і перетворили на Республіканське бібліографічно-видавниче об'єднання «Книжкова палата ім. І. Федорова», а з 1993 р. на Національне науково-виробниче об'єднання «Книжкова палата України». Через різні причини із назви установи зникло ім'я Івана Федорова, а державне фінансування припинилось. Крім того, висококваліфіковані фахівці залишились у Харкові і

виникли значні труднощі, пов'язані з організацією функціонування Книжкової палати України в нових умовах [51].

У короткий термін потрібно було сформувати колектив Палати при величезному дефіциті професійних бібліографів, та ще й у період економічної кризи. Це позначилося на роботі Книжкової палати. Літописи нот, рецензій, образотворчих і періодичних видань України, всі ретроспективні покажчики, а також друковані анотовані картки перестали друкувати.

2.2. Розвиток Книжкової палати України в період незалежності

Період реорганізації і формування нової інфраструктури (1996–2002 рр.) починається з призначенням у листопаді 1995 р. Миколи Сенченка на посаду генерального директора Національного науково-виробничого об'єднання «Книжкова палата України». Для вирішення проблем державного фінансування наказом міністра у справах преси та інформації М. Онуфрійчука від 25 березня 1996 р. об'єднання було реорганізовано у державну установу з назвою «Книжкова палата України», її основні функції як державної культурно-наукової установи згодом було визначено статтею 27 Закону України «Про видавничу справу», прийнятого Верховною Радою України 05 червня 1997 р. [51].

Протягом 1996–2001 рр. з Харкова до Києва було перевезено всі книги, газети й аркушеву продукцію і об'єднано фонд Державного архіву друку. Відновлено друкування усіх літописів і започатковано видання нових літописів і довідників, які раніше випускала Всесоюзна книжкова палата у Москві [51].

У серпні 1996 р. вийшов перший номер щомісячного періодичного журналу «Вісник Книжкової палати». У цей період Палата розпочала поступовий перехід на нові інформаційні технології. За сприяння Міжнародного фонду «Відродження», у рамках проєкту «Централізована каталогізація», було створено локальну комп'ютерну мережу і здійснено

перехід на нові технології опрацювання обов'язкових примірників, формування бібліографічних показників і відповідних баз даних. Важливим завданням Палати у процесі освоєння нових інформаційних технологій стало застосування класифікаційних систем для чіткої організації довідково-інформаційних фондів і використання засобів пошуку релевантної інформації [63].

Усі класифікаційні системи, які використовувалися в Україні, були видані російською мовою, доповнювались і змінювались відповідно до ідеології радянської держави. З метою впровадження системи Універсальної десяткової класифікації (УДК) державною мовою у 1997 р. Книжковою палатою було розроблено проект «Класифікаційна система України», що передбачав створення еталону таблиць УДК українською мовою, видання їх традиційним способом у вигляді книг та в електронній формі на CD-ROM. У стислі стрр. (за два рр.) підписано угоду і придбано ліцензію в Консорціуму УДК на видання українською мовою Міжнародного еталону УДК, а також «Змін та доповнень до УДК» і здійснено переклад таблиць УДК з англійської мови на українську. З науковцями України було узгоджено термінологію, зроблено комп'ютерний набір таблиць, редагування галузевих і наукових розділів УДК, створено базу даних міжнародного й українського еталонів таблиць Універсальної десяткової класифікації [51].

Термінологічно система УДК має повну відповідність з англomовним її варіантом і налічує 60 900 термінів. Так, Україна уперше за всю свою історію має друковане та електронне видання УДК українською мовою, отримує періодичні видання від Консорціуму УДК «Зміни і доповнення до УДК», а також у неї є можливість співпрацювати із фахівцями багатьох країн світу та вносити пропозиції щодо удосконалення таблиць Універсальної десяткової класифікації. Значну допомогу у формуванні класифікаційної системи і створенні її електронної версії колективу Палати надало ТОВ «Інститут математичного моделювання «Фраксім» [51].

У період активізації наукових досліджень і формування електронних баз даних (2003–2012) колектив Книжкової палати України удосконалював свою роботу, займаючись науковими дослідженнями у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності. Було залучено нові кадри з високим рівнем кваліфікації, великим досвідом бібліографічної, видавничої роботи, фахівців у галузі комп'ютерних технологій та автоматизованих інформаційних мереж. Проте виконувана робота все частіше входила у протиріччя зі статусом Палати як культурно-наукової установи, а головне – з оплатою праці й кваліфікаційними характеристиками її співробітників, тому в 2001 р. вченою радою Палати було прийнято рішення про зміну статусу з державної культурно-наукової на державну наукову установу. Майже три рр. велася робота з чиновниками Мінфіну, Мінекономіки й Кабміну про зміну статусу, і тільки 10 грудня 2003 р. Кабінет Міністрів України видав Розпорядження за № 763-р, в якому стверджувалось: «З метою підвищення ефективності наукових досліджень у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності погодитися з пропозицією Держкомтелерадіо щодо надання Книжковій палаті статусу державної наукової установи» [51].

Відповідні зміни були внесені в Закон України «Про видавничу справу». Наказом голови Держкомтелерадіо України І. Чижа № 46 від 17 лютого 2004 р. була затверджена нова редакція Статуту, їй повернули ім'я Івана Федорова. З того часу Книжкова палата України має повну назву «Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» [48].

Книжкова палата України як державна наукова установа у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності згідно із Законом України «Про видавничу справу» (ст. 27): «забезпечує повний статистичний облік, комплектування та збереження всієї друкованої продукції, виданої на теренах держави; проводить книгознавчі та бібліографічні дослідження; вивчає та аналізує процеси, які проходять у книговидавничій справі та книготорговельній; здійснює науково-обґрунтовані висновки, надає рекомендації та пропозиції щодо тематики державного замовлення; видає

бібліографічні покажчики та довідники; розробляє та обґрунтовує прогнози розвитку видавничої та бібліографічної справи» [39].

Колектив Книжкової палати став ініціатором розроблення Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI». Книжкова палата – це єдиний в Україні центр державної бібліографії, статистичного обліку та архівного зберігання видань. Чільне місце в наукових дослідженнях займають наукові теми, спрямовані на розроблення зведених адміністративних даних статистичного обліку вітчизняної видавничої продукції за основними кількісними та якісними показниками; електронних баз даних державної бібліографічної реєстрації всіх видів видань України; проектів національних стандартів та інструктивно-методичних, інформаційних документів; електронних баз даних ретроспективної бібліографії [48].

Одним із напрямів науково-дослідної роботи стало фондознавче дослідження Державного архіву друку Книжкової палати України, спрямоване на виявлення у ньому з подальшим опрацюванням та уведенням до наукового обігу бібліографічних посібників, видань з питань бібліографознавства, бібліотекознавства та книгознавства, випущених на терені України. Наукова розробка дає можливість інформувати соціум про видання з питань теорії бібліографії, книгознавства та бібліографічних посібників зазначеного періоду, розглянути їхню тематику, динаміку розвитку видавничого процесу, топографію розміщення видавництв, друкарень, прослідкувати тиражі друкованої продукції, відстежуючи раритетність видань, багато з яких знаходилися у фондах спеціального зберігання і були недоступні для користувача [7].

Фонд Державного архіву друку постійно поповнюється новими виданнями. Книжкова палата України отримує понад 150 тисяч одиниць друкованої продукції, оформляє їх згідно з нормативними документами, виконує палітурні роботи для газетних видань, розміщує в коробки періодичні та продовжувані видання, проводить дезінфекцію всіх надходжень.

Збереження та актуалізація цього інформаційного масиву є одним із основних завдань установи.

На період технічного переоснащення і трансформації функцій, як упродовж усіх рр. існування Книжкової палати в Києві, її фінансування було недостатнім не тільки для виконання основних функцій, а й на утримання приміщень (ремонтні роботи, система опалення й кондиціонування повітря, системи пожежогасіння, пожежної та охоронної сигналізації). Майже вичерпалися резерви книгосховища для збереження друкованої продукції, що надходить до Книжкової палати України. Дирекція Книжкової палати протягом 16 рр. намагалася домогтись від Кабінету Міністрів України виділення коштів на встановлення системи кондиціонування повітря і модернізації системи автоматичного пожежогасіння. Проте тільки в бюджеті на 2012 р. були закладені кошти на виконання цих робіт [51].

У 2012 р., завдяки зусиллям керівництва Держкомтелерадіо України вдалося отримати кошти і здійснити реконструкцію систем пожежогасіння і кондиціонування повітря, ввести в дію третій поверх книгосховища, виконати передпроектні та проектні роботи для будівництва другої черги книгосховища площею 8500 кв. м.

Указом Президента України № 336/2013 від 19 червня 2013 р. «Про деякі заходи щодо державної підтримки книговидавничої справи і популяризації читання в Україні» передбачено будівництво другої черги Державного архіву друку Книжкової палати України [42].

Сьогодні установа виконує унікальну інституційну роль у діяльності суспільства, оскільки одним із основних її призначень є збирання першоджерел, їхня систематизація, аналіз і синтез, зберігання, щоб зробити доступною видавничу продукцію для всіх комунікаторів і забезпечити ширр.й діапазон потреб потенційного читача лаконічною і кваліфікованою інформацією про нові видання, зробивши їх оперативно доступними. Головним завданням центрів інформації, до яких належить і Книжкова палата

України, є перебудова інформаційних систем з метою підвищення їх ролі в наукових дослідженнях, системах прийняття рішень тощо.

Проте головним завданням, як і раніше, залишається збирання, опрацювання, збереження документів і забезпечення доступу до їхнього змісту, а також розповсюдження інформації про них. Управління інформацією Книжкової палати України варто вирішувати в двох аспектах: по-перше, всередині установи потрібно покращити управління наявними інформаційними ресурсами з метою підвищення продуктивності, ефективності й якості надання послуг; по-друге – у зовнішній сфері необхідно враховувати інформаційні потреби найрізноманітніших користувачів (клієнтів) і відповідним чином регулювати управління інформацією, удосконаливши способи обслуговування їхніх специфічних потреб [51].

«Вплив часового бар'єру зводиться до мінімуму шляхом фіксації повідомлення на будь-якому носії з його подальшим відтворенням. Все, що встигло створити людство, чого спромоглось досягти й придумати, – зафіксовано на сторінках рукописів та книг. Збереження людських знань і розповсюдження їх на різноманітних носіях інформації у різні куточки світу роблять книги і журнали, інші видання доступними величезній кількості споживачів. Взаємний зв'язок інформаційних систем між собою дає змогу в принципі надавати кожному з них всі знання, створені людським генієм. Однак економічні міркування роблять нереальною можливість доступу кожної людини до зафіксованих на носіях знань суспільства. Сховища інформації неминуче будуть обмежені за тематикою і за обсягом вибіркового комплектування. Тому звертання до всього багатства людських знань можливе за наявності зв'язків з іншими фондами й інформаційними системами, які мають можливість передавати повідомлення, які вони зберігають. Інформаційні технології, що з'явилися разом з комп'ютерами і засобами комунікації, уможливають подолання просторових перешкод під час передавання різних інформативних повідомлень. Проте існує проблема, пов'язана з наданням доступу до інформації, зафіксованої на паперових

носіях, вирішити яку можна тільки за допомогою створення цифрових бібліотек» – ствержує Микола Сенченко [51].

Для розв'язання питань ефективного управління інформацією потрібні відповідні бази даних бібліографічної і повнотекстової інформації. Тому першочерговим завданням є формування повного електронного каталогу книг і брошур, що зберігаються в Державному архіві друку Палати, й організація доступу до нього з бібліотек та інформаційних центрів. Цей фонд налічує майже мільйон назв. Сьогодні створено службові електронні каталоги книг і брошур, що надійшли до архіву з 1991 р.. Вони містять бібліографічну інформацію про понад 350 тис. видань. Виконавши комплекс робіт з ретроконверсії хронологічного й алфавітного каталогів, книг і брошур, можна забезпечити ефективний доступ до джерел інформації, наявної у Державному архіві друку Книжкової палати України [7].

Наступним завданням є оцифрування його документів. Ще у 2008 р. Книжкова палата спільно з компанією SIA «Infodisk Media» реалізувала «пілотний» проєкт пробного оцифрування видань з фонду Державного архіву друку – книги, газети і журнали. Якість отриманих цифрових копій цілком відповідає вимогам до таких документів. Було також розроблено проєкт, визначено обсяг роботи, формати для збереження цифрових копій, етапи реалізації проєкту [48; 63].

За цифровими бібліотеками майбутнє. В епоху електронних публікацій і переведення друкованих документів у цифрові виникають питання: як досягти гармонійного сусідства друкованих видань з їх оцифрованою копією, які з них у першу чергу варто оцифрувати, як зберігати і надавати користувачам інформацію, не порушуючи права авторів? У процесі реалізації пілотного проєкту виникла ідея вирішення проблеми книгосховищ шляхом створення депозитарної цифрової бібліотеки.

Фахівцям відомо, що практично для всіх бібліотек світу головною є брак площ для розміщення фондів. Книгосховища заповнені книгами, 90 відсотків яких, особливо у великих бібліотеках, не мають постійного попиту: є книги,

які ніколи не видавалися читачам, або видавалися раз у 10–20 років. Однак, наявність цих книг обов'язкова в інформаційному просторі держави [7].

Кількість назв книг, що друкуються, не зменшується, а, навпаки, збільшується. Так, в Україні видавалося в 1980 р. – 9061 назва книг, а в 2007 р. – 17 987. Така сама ситуація і в Європі, де в 1980 р. було випущено 411 тис. назв книг, а в 2007 – 770 тис. [63].

Будувати нові приміщення для книгосховищ в Україні будуть не скоро, а нові надходження немає де розміщувати. Вирішують проблему книгосховищ трьома способами: будівництвом нових книгосховищ; чисткою фондів і вилученням літератури, що мало використовується (вилучена передається в інші бібліотеки, здається в макулатуру, а в окремих країнах продається населенню); формуванням депозитарної бібліотеки.

Для першого потребуються великі капіталовкладення, що тільки тимчасово вирішує проблему, оскільки кількість книг та інших видань постійно збільшується і будівництво книгосховищ може носити перманентний характер. У важкій ситуації в період повномасштабної війни України з 2014 р. та проблемами в економічній сфері, різким зменшенням населення і частковою втратою інтересу до читання, сподіватись на спорудження нових книгосховищ, навіть для національних бібліотек не доводиться [51]. Другий – вимагає чіткої координації бібліотек у справі вилучення літератури і призводить до можливої втрати цінних книг та інших документів. Третій – на думку М. Сенченка, оптимальний, полягає у формуванні єдиної депозитарної бібліотеки, у фондах якої зберігається один чи два примірники вилучених книг однієї назви [51].

«Технологія вилучення книг з фондів бібліотек дуже проста. Кожна з них веде статистику виданих книг, і коли якась з них не затребувана читачами упродовж певного часу (три–п'ять рр.), її вилучають з фондів і передають до депозитарної бібліотеки. Ці книги оцифровують і запити на такі видання буде задовольняти депозитарна цифрова бібліотека. Таким чином можна вивільнити значні площі для нових надходжень і не будувати нових

книгосховищ. Створення такої бібліотеки конче необхідно Україні. Варто також повернутися до ідеї створення ґрунтовнішого проекту «Пам'ять України», який би передбачив формування комплексної бази даних, що включатиме інформацію про архітектурні та історичні пам'ятники; музеї України і цифрові копії фондів окремих музеїв; книжкові колекції інкунабул, палеотипів, стародруків тощо. Планів багато, проте недостатність коштів вимагає раціонального їхнього використання, але ж мріяти потрібно, тому що мрії відкривають дорогу в майбутнє» – думка М. Сенченка [51].

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

3.1. Організація інформаційно-аналітичної роботи

Державна установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» створена з метою забезпечення інтересів держави у нарощенні інтелектуального та інформаційного потенціалу, сприяння розвитку національної культури, науки, освіти, книговидавничої та бібліографічної справи. Також до функцій державної установи входять: повний статистичний облік, комплектування й зберігання всієї друкованої продукції – документальної пам'яті України; проведення книгознавчих та бібліографознавчих досліджень; створення автоматизованої інформаційно-бібліографічної мережі України, баз даних бібліографічної інформації; видання бібліографічних покажчиків і науково-аналітичних оглядів.

Фонди друкованої продукції і бази даних Книжкової палати України перебувають під охороною держави та є власністю держави. Книжкова палата України об'єднує в собі функції трьох установ: бібліотеки, архіву та видавництва. В Україні немає іншої організації, яка б виконувала такі функції.

Процеси бібліографічного опису та систематизації документів відбуваються за тими ж правилами, що й у бібліотеках. Проте, комплектування, зберігання та подальше опрацювання документів відбувається за зовсім іншими технологіями, що докорінно відрізняються від бібліотечних. Найбільша і принципова різниця у підході до зберігання бібліотечних фондів та фонду Державного архіву друку полягає в тому, що бібліотечні фонди, призначені для задоволення потреб читачів, повинні бути актуальними, і законом дозволяється списання документів, що втратили актуальність. Фонд Державного архіву друку є повним й недоторканим. Вилучення документів з нього з будь-яких причин заборонено.

Книжкова палата України є також видавництвом, діяльність якого відрізняється від інших видавництв, більшість з яких готує до друку видання на основі рукописів авторів, хоча це не виключає випуск видань власного авторства. Книжкова палата України – єдине в Україні видавництво, що випускає державні бібліографічні покажчики України, підготовлені її науковими підрозділами на основі власноруч створених баз даних державної бібліографії України, а також статистичні збірки, ретроспективні та біобібліографічні покажчики, довідкові видання тощо на основі баз даних бібліографічної, статистичної й довідкової інформації.

Головними функціями Книжкової палати України як соціально-комунікативного інституту є наступне. Початок державної бібліографічної реєстрації припадає на 1919 р., коли Директорія затвердила «Закон про обов'язкову надсилку друкарнями, літографіями, металографіями та іншими подібними закладами до Повітових Комісарів примірників усіх видань». Головна Книжна Палата на той час складалась з трьох відділів: Регістрації і Книжної Літописі, Бібліографічного інституту та Книжного фонду [45].

Головним завданням Відділу реєстрації і Книжної Літописі була «повна, пляномірна і своєчасна реєстрація всього біжучого друку на Україні, як книжок, так і періодичних видань і всіх інших зразків друкарської продукції... та видання «Книжної Літописі» [48].

Основним завданням Бібліографічного інституту було складання і видання «Української бібліографії» з матеріалу друкованої продукції з усієї території України від початку виникнення друку, а згодом «бібліографувати все, що надруковано російською і українською мовами про Україну» [63].

Метою відділу «Книжний фонд» у перші місяці свого існування було найкраще використання всіх книжкових багатств, розпорошених у різних бібліотеках Української Народної Республіки, захист бібліотек, яким загрожувала небезпека закриття чи знищення, поповнення фондів державних бібліотек і найбільш доцільне використання приватних збірок, що мали наукову й культурну цінність. Прийняті фонди бібліотек скасованих

інституцій, отримані дублетні видання створили два фонди: «Бібліотеки постійного складу» та «Бібліотеки рухомого складу». Ці фонди були початком заснування Державного архіву друку та обмінного фонду при архіві.

Нині технологічний ланцюг опрацювання обов'язкових примірників всіх видів видань об'єднує шість відділів Книжкової палати. Результатом їх роботи є бібліографічні бази даних каталогу, на основі яких виготовляють картки для карткового каталогу та бази даних державної бібліографії, на основі яких випускаються державні бібліографічні покажчики, що є джерелом інформації для органів державної влади, бібліотек, наукових установ тощо.

Книжкова палата України робить найповніший бібліографічний опис, проставляє найповніші індекси Універсальної десятикової класифікації (УДК) і бібліотечно-бібліографічної класифікації (ББК) серед усіх бібліографуючих установ України. Індекссування здійснюється за україномовним варіантом УДК, що розроблюється Книжковою палатою України відповідно до ліцензійної угоди Консорціуму УДК і постійно підтримується в актуальному стані [7; 45; 48].

Централізовану каталогізацію тодішня Книжкова палата Української РСР розпочала другою серед союзних республік. У 1927 р. вона приступила до випуску друкованих карток на книжкову продукцію, що випускалася. Ними вона забезпечувала бібліотеки республіки, які комплектувалися централізовано через бібліотечний колектор. З набуттям незалежності потреба бібліотек в картках централізованої каталогізації відпала, тому що бібліотеки почали комплектувати свої фонди самостійно й різноманітно.

З появою електронних баз даних виникла потреба в централізованій каталогізації електронними записами, які виготовляє Книжкова палата України і готова надавати бібліотекам у форматі Microsoft Word, а найближчим часом, після переходу на Mark SQL, в міжнародних комунікативних форматах [63].

Перший випуск державних бібліографічних покажчиків «Літопис книг», було засновано 1924 р. Упродовж наступних рр. засновано ще сім. Сьогодні

Книжкова палата України випускає вісім державних бібліографічних покажчиків, які оперативно інформують суспільство в Україні та поза її межами майже про всі види друкованої продукції України (крім аркушевої) [7; 63].

Збирання адміністративних даних про випуск видань України також належить до повноважень державної установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Статистика друку, як відображення стану видавничої галузі країни, збиралася і досліджувалася Книжковою палатою України ще з часів її заснування. Основою для неї завжди було вивчення обов'язкового примірника документів.

Книжкова палата України є національним агентством стандартної нумерації книг (ISBN) та нотних видань (ISMN). Вона веде базу даних видавництв і видавничих організацій і надає їм пакети номерів. Завдяки цьому видання України отримують унікальний ідентифікаційний номер, за яким їх можна знайти в будь-якій бібліотеці світу. На основі міжнародного стандартного номера виготовляється штрих-код, що проставляється на книгах і є ідентифікатором видання для книжкової торгівлі [32].

Щодо стандартизації у видавничій та бібліотечно-інформаційній сферах, то Книжкова палата України є головною організацією, що розробляє стандарти у видавничій та бібліотечно-інформаційній сферах. Щор. вона розробляє один-два державних стандарти згідно плану розроблення державних стандартів і передає їх на впровадження в Держкомспоживстандарт. Стандарти розробляються з урахуванням стандартів ISO для забезпечення сумісності їх з міжнародними. Держкомспоживстандарт надсилає на погодження в Книжкову палату всі галузеві міжнародні стандарти для прийняття рішення щодо впровадження їх в Україні [45].

Книжкова палата також переглядає застарілі державні стандарти з метою оновлення інформації. Процес перегляду фактично аналогічний процесу розроблення стандарту.

З метою впровадження україномовної системи УДК у 1997 р. Книжковою палатою України розроблено проект «Класифікаційна система України», що передбачав створення еталона таблиць УДК українською мовою, видання їх як у традиційному друкованому вигляді, так і в електронній формі на CD-ROM. Проект, здійснений за три рр. (1998–2000 рр.), був підтриманий Міжнародним фондом «Відродження», який виділив кошти на його реалізацію. У стислі стрр. було підписано угоду, придбано ліцензію Консорціуму УДК на видання українською мовою Міжнародного еталона УДК, а також «Доповнень та виправлень до УДК», здійснено переклад таблиць УДК з англійської, їх науково-термінологічне редагування, розроблено алфавітно-предметний покажчик. До перекладу розділів УДК, які загалом містили близько 62 000 рубрик, залучалися фахівці різних галузей [51].

У 2000–2001 рр. таблиці УДК були видані у двох книгах: «УДК. Таблиці» та «УДК. Алфавітно-предметний покажчик». Упродовж 2002–2006 рр. Книжкова палата України продовжувала підтримку УДК в актуальному стані, опрацьовуючи отримані з міжнародного Консорціуму щорічні випуски змін і доповнень «Extensions and Corrections to the UDC», матеріали яких опубліковано у чотирьох випусках «УДК. Зміни та доповнення» [7].

У 2007 р. з огляду на збільшення обсягу таблиць УДК (близько 67 800 рубрик) та для зручності їхнього використання Книжковою палатою України було прийнято рішення про підготовку другого видання таблиць, з урахуванням змін і доповнень за 1998–2006 рр., у семи книгах, чотири з яких були надруковані в 2008 р. за програмою «Українська книга» й розіслані безкоштовно в бібліотеки системи Міністерства культури і туризму.

Книжкова палата України виступає як методичний та навчальний центр для видавничої й бібліотечної галузей. У всі рр. існування Книжкова палата України розробляла методику бібліографічного опису і надавала її бібліотекам та іншим установам, користувачам тощо. Нині методичні рекомендації щодо різних питань видавничої та бібліографічної діяльності постійно друкуються в журналі «Вісник Книжкової палати» в рубриці «На допомогу видавцю»

початківцю», видаються окремими виданнями. Книжкова палата України проводить навчальні семінари для видавництв та бібліотек у своєму приміщенні та виїзні семінари в бібліотеках різних відомств і наукових установах тощо [7].

Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» – державна наукова установа у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності, заснована на державній власності і підпорядкована Державному комітету телебачення і радіомовлення України, надалі – Орган управління. Місцезнаходження Книжкової палати України: проспект Юрія Гагаріна, будинок 27, м. Київ, Україна, 02094 [45].

Книжкова палата України виконує функції національного агентства України Міжнародної стандартної нумерації книг (ISBN) та національного агентства Міжнародної стандартної нумерації нотних видань (ISMN).

Книжкова палата України створена з метою забезпечення інтересів держави у вирішенні інтелектуального та інформаційного потенціалу, сприяння розвитку національної культури, науки, освіти, книговидавничої й бібліографічної справи; збереження обов'язкового примірника всіх видів вітчизняних видань – документальної пам'яті України.

Основними напрямками діяльності Книжкової палати України є:

Державна бібліографічна реєстрація та централізована каталогізація всіх без винятку видів видань, випущених в Україні.

Збирання та використання адміністративних даних, які характеризують динаміку та тенденції у видавничій справі.

Аналіз тенденцій розповсюдження видавничої продукції, вивчення книжкового ринку, його регіональних особливостей.

Комплектування і збереження повного і недоторканого фонду Державного архіву друку – головного сховища всіх видів видань в Україні.

Складання аналітичних оглядів з питань дотримання суб'єктами видавничої справи положень національних стандартів щодо оформлення вихідних відомостей у виданнях [45].

Розробка та обґрунтування короткострокових і довгострокових прогнозів розвитку видавничої та бібліографічної справи в Україні.

Наукові дослідження в галузі бібліографії, книгознавства, соціології та питання консервації та реставрації документів, публікація наукових праць.

Наукознавчі дослідження і розробка бібліометричних методів визначення пріоритетних напрямів і рівнів розвитку наукових досліджень.

Створення і видання поточних, кумулятивних і ретроспективних бібліографічних показників, науково-аналітичних оглядів, карток централізованої каталогізації.

Розробка та експлуатація бібліографічних баз даних і мереж бібліографічної інформації.

Участь у розробленні проектів національних стандартів з питань видавничої справи [45; 48; 63].

Книжкова палата одержує безоплатно в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, обов'язкові примірники всіх видань, випуск яких здійснюється суб'єктами видавничої справи в Україні, узагальнює відомості про зазначені примірники, оприлюднює в засобах масової інформації та надсилає їх уповноваженому органу.

Впровадження Міжнародної стандартної нумерації книг (ISBN) та Міжнародної стандартної нумерації нотних видань (ISMN), присвоєння міжнародних номерів виданням і їх реєстрація в національних і міжнародних бібліографічних базах даних; обмін інформацією на національному і міжнародному рівнях [7].

Впровадження національного еталона Універсальної десятикової класифікації (УДК), підготовка, випуск і розповсюдження таблиць УДК, підтримання їх в актуальному стані.

Організація та проведення наукових семінарів, конференцій, симпозіумів, лекторіїв, виставок, тренінгів.

Книжкова палата України є юридичною особою. Права і обов'язки юридичної особи Книжкова палата набуває з дня її державної реєстрації.

Книжкова палата України є бюджетною установою, яка діє на основі й відповідно до законодавства України та цього Статуту, який затверджується Органом управління майном та не ставить за мету одержання прибутку [45].

Книжкова палата України являється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, за умови проходження державної атестації.

Участь Книжкової палати України в асоціаціях, спілках та ведення інших форм спільної діяльності з організаціями, підприємствами, у тому числі закордонними, здійснюється на добровільних засадах, які не суперечить законодавству України [45].

Книжкова палата України веде самостійний баланс, має реєстраційні та розрахункові валютні рахунки відповідно до законодавства України, печатку зі своїм найменуванням. Книжкова палата України може мати товарний знак, який реєструється відповідно до законодавства [45; 48].

Книжкова палата України має право укладати угоди, договори, набувати майнові та особисті немайнові права, нести майнові обов'язки, бути позивачем, відповідачем у суді, господарському суді та третейському суді.

Книжкова палата України має право: самостійно планувати роботу відповідно до основних напрямів своєї діяльності; брати участь у розробці проектів рішень та інших документів; здійснювати загальноекономічну діяльність з питань, що входять до її компетенцій; реалізовувати свою продукцію, послуги, залишки виробництва за цінами, відповідно до умов економічної діяльності, а у випадках, передбачених України, фіксованими державними цінами; надавати платні послуги у відповідності до законодавства, у тому числі з питань використання ISBN і ISMN [45].

Також до повноважень Книжкової палати України входить створювати філії, представництва, відділення, інші відокремлені структурні підрозділи і

затверджувати Положення про них; здійснювати видавничу діяльність, виготовляти та розповсюджувати власну видавничу продукцію [7; 45].

Брати участь: у виконанні міжнародних науково-технічних програм і проектів та укладати угоди з іноземними організаціями і юридичними особами; у діяльності іноземних та міжнародних наукових товариств, асоціацій і союзів на правах їх членів, укладати контракти з іноземними організаціями та юридичними особами; у міжнародних конференціях, симпозіумах та інших заходах відповідно до законодавства України .

При визначенні стратегії наукової діяльності, Книжкова палата України зобов'язана передбачати проведення наукових робіт та одержання кінцевих результатів. Книжкова палата України: розробляє тематику наукових робіт, забезпечує їхнє виконання, зокрема на засадах державного замовлення; забезпечує виконання наукових робіт у межах видатків державного бюджету; забезпечує своєчасну сплату податків та відрахувань; здійснює матеріально-технічне забезпечення своєї діяльності; створює належні умови для високоефективної праці, забезпечує додержання законодавства про працю, правил та норм охорони праці, техніки безпеки, соціального страхування; вживає заходів щодо вдосконалення організації заробітної плати працівників з метою посилення їх матеріальної зацікавленості як в результатах особистої праці, так і в загальних підсумках роботи Книжкової палати України, забезпечує своєчасні розрахунки з працівниками Книжкової палати України; виконує норми і вимоги щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки [45].

У разі порушення Книжковою палатою України законодавства про охорону навколишнього природного середовища її діяльність може бути обмежена, тимчасово заборонена або припинена відповідно до законодавства.

Книжкова палата України здійснює бухгалтерський, оперативний облік та статистичну звітність згідно із законодавством.

Управління Книжковою палатою України здійснює її директор, який обирається таємним голосуванням на зборах колективу наукових працівників строком на 5 рр. і затверджується Органом управління майном відповідно до законодавства, шляхом підписання з ним контракту [45]. Книжкова палата України створює Вчену раду, яка є колегіальним дорадчим органом управління науковою діяльністю Книжкової палати України. Вчена рада приймає рішення та виробляє рекомендації в межах своєї компетенції, визначеної законодавством України та Статутом.

Кількісний склад Вченої ради становить 17 осіб. Три чверті складу Вченої ради обирається таємним голосуванням колективу наукових працівників Книжкової палати України, решта її членів призначається наказом директора. У разі ротації директора Книжкової палати України відбувається формування нового складу Вченої ради [45].

Директор, перший заступник директора з наукової роботи, заступник директора з наукової роботи, вчений секретар, входять до складу Вченої ради за посадою. До складу Вченої ради входять голова ради молодих вчених або іншого об'єднання молодих вчених та керівник первинної профспілкової організації (профспілковий представник) Книжкової палати України. Голова Вченої ради обирається таємним голосуванням із числа її членів.

Вчена рада: визначає стратегії розвитку наукової установи та перспективні напрями наукової і науково-технічної діяльності; проводить наукову і науково-технічну оцінку тематики та результатів науково-дослідних робіт; затверджує поточні (щорічні) плани наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок; слідкує за удосконаленням та розвитком структури Книжкової палати України; затверджує теми дисертацій здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти і призначення наукових керівників (консультантів); затверджує результати атестації наукових працівників, аспірантів, докторантів, здобувачів та результати конкурсу на вакантні посади наукових працівників [32; 45]. Також до повноважень Вченої ради відноситься наступне: висуває видатні

наукові праці для присудження премій, медалей та інших видів у тому числі міжнародних; порушує клопотання про присвоєння працівникам вчених звань професора та дослідника і подає відповідні рішення на затвердження до атестаційної колегії органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, порушує клопотання про почесних звань; погоджує перелік професій і посад, на яких може застосовуватися гнучкий режим часу та дистанційний режим праці

3.2. Видавнича діяльність

Книжкова палата України є видавничою організацією і внесена в Державний реєстр України видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції, свідоцтво серії ДК № 1954 від 24.09.2004.

До періодичних видань даної державної установи входять: Літопис книг : Державний бібліографічний покажчик України (ISSN 0130-9196). Містить поточну інформацію про книги і брошури, що виходять в Україні. Видається з 1924 р. двічі на місяць [63].

Літопис журнальних статей [7]: Державний бібліографічний покажчик України (ISSN 0130-9188). Містить аналітичну бібліографічну інформацію про статті, документальні матеріали, твори художньої літератури, опубліковані в журналах, періодичних і продовжуваних виданнях, бюлетенях, що виходять в Україні. Видається з 1936 р. двічі на місяць. До нього включено Перелік періодичних і продовжуваних журналів і збірників, відібраних для суцільного перегляду і відбору публікацій у бази даних державної бібліографії «Літопис журнальних статей» у 2023 р. [48].

Літопис образотворчих видань: Державний бібліографічний покажчик України (ISSN 0136-0906). Містить бібліографічну інформацію про образотворчі видання (плакати, портрети, репродукції, естампи, образотворчі листівки, альбоми, книжки-картинки, наочні посібники, календарі тощо), що

виходять в Україні. Видається з 1937 р. раз на р.. З 2021 р. видається електронним виданням [7].

Літопис газетних статей: Державний бібліографічний покажчик України : електронне видання. Містить аналітичну бібліографічну інформацію про статті, документальні матеріали, твори художньої літератури, опубліковані в загальнодержавних та обласних газетах України. Видавався з 1937 р. до 2014 р. друкованим виданням двічі на місяць. З 2015 р. видається електронним виданням., до нього доданий Перелік газет, відібраних для суцільного перегляду і відбору публікацій у бази даних державної бібліографії «Літопис газетних статей» у 2024 р. [7].

Друк України: Збірник. Містить основні показники, що характеризують видавничу діяльність в Україні за звітний період. Наводяться відомості про випуск книг і брошур за тематичними розділами та розділами цільового призначення. Подано інформацію за основними видами видавничої продукції. Видається з 1997 р. один раз на р. [48].

Літопис авторефератів дисертацій: Державний бібліографічний покажчик України. Містить бібліографічну інформацію про автореферати дисертацій, захищених у наукових і вищих навчальних закладах України на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук. Видається з 1999 р. щоквартально. З 1 січня 2023 р. Книжкова палата України припинила випуск державного бібліографічного покажчика [7].

Літопис картографічних видань: Державний бібліографічний покажчик України (ISSN 0130-9250). Містить бібліографічну інформацію про картографічні видання (карти, схеми, плани, атласи), що виходять в Україні. Видається з 1997 р. раз на р. З 2021 р. видається електронним виданням [7].

Літопис нот: Державний бібліографічний покажчик України (ISSN 0130-9188). Містить бібліографічну інформацію про окремо видані музичні твори, збірники музичних творів, навчальні та методичні нотні видання, про книги, тексти яких органічно пов'язані з нотними записами, а також про музичні твори, опубліковані в літературно-художніх, масових і дитячих

журналах і газетах України. Видається з 1954 р. раз на р.. З 2021 р. видається електронним виданням [7].

Вісник Книжкової палати: Науково-практичний журнал (ISSN 2076-9326). Висвітлює питання книгознавства, бібліотекознавства й бібліографознавства. Публікує матеріали з питань видавничої діяльності, нормативно-правового забезпечення книговидання і книгорозповсюдження, аналітично-статистичні огляди випуску видань в Україні, проблемні статті про розвиток ЗМІ, книжкової та бібліотечної справи, рецензії й огляди нових видань, історичні розвідки. Видається з 1996 р. щомісячно [37; 2].

Календар знаменних і пам'ятних дат: Щоквартальне видання містить довідки про знаменні й пам'ятні дати наукового, суспільно-політичного та культурно-мистецького життя України і світу (ISSN 0130-2043). Подано також рекомендаційні списки літератури до ювілейних і пам'ятних дат. Для підготовки видання використано електронний масив наукових статей, створених за документами Державного архіву друку Книжкової палати України та інших джерел. Адресовано науковцям, працівникам бібліотек, навчальних закладів, широкому загалу читачів [7].

Книжковою палатою України підготовлено низку реєстраційних, тематичних та біобібліографічних покажчиків. Документи про діяльність Книжкової палати України, її роль в організації системи обов'язкового примірника, національної бібліографії, статистики та архіву друку, централізованої каталогізації і класифікації видань України та інших напрямів інформаційної діяльності відображено в покажчику «Книжкова палата України».

Фонди Державної наукової установи «Книжкова палата України» розкрито в науково-допоміжному покажчику «Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921 рр.)» [48].

Покажчики з серії «Етноси України», що вийшли друком 1997–2001 рр., відображають інформацію про історію, економіку, культури етнічних спільнот

України. Публікації з історії Києва забібліографовано у покажчику «Історія міста Києва з найдавніших часів до 2000 р.» [7].

Біобібліографічні покажчики підготовлено до ювілеїв відомих українських діячів: поета і громадського діяча Бориса Ілліча Олійника, історика та політичного діяча Володимира Михайловича Литвина, вченого у галузі обчислювальної техніки та книгознавства, директора державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» М. Сенченка, українського історика, письменниці Р. Іванченко [7].

З метою впровадження національного еталона Універсальної десяткової класифікації (УДК), підготовленого Книжковою палатою України, випущено перше видання таблиць УДК українською мовою в двох книгах, друге україномовне видання УДК у восьми книгах зі змінами та доповненнями за 1997–2006 рр. та електронне видання «Універсальна десяткова класифікація (УДК)» на CD-ROM у форматі PDF [7].

Інформування користувачів про зміни в УДК відбувається за допомогою випуску видань «Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення» [32].

З огляду на використання в Україні двох основних класифікаційних систем – Універсальна десяткова класифікація (УДК) і Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК), випущено «Таблицю відповідності скорочених варіантів УДК і ББК», розроблену на основі скорочених таблиць УДК. «Таблиця відповідності...» налічує понад 800 основних класифікаційних рубрик, відібраних із систем УДК і ББК.

Для організації та пошуку інформації, здійснення наукових досліджень, а також як демонстраційний матеріал для вивчення системи УДК, Книжковою палатою України розроблено скорочений варіант УДК українською мовою. Матеріал розміщено на веб-сайті УДКК: <http://www.udcc.org/udccsummary/php/index.php?lang=uk&pr=Y>.

На допомогу класифікаторам розроблено «Методичні рекомендації з підготовки та оформлення видання «Універсальна десяткова класифікація

(УДК). Зміни та доповнення». Рекомендації регламентують основні правила з опрацювання та оформлення змін і доповнень до україномовних таблиць УДК.

З метою оптимізації опрацювання універсальних масивів документів розроблено «Таблиці класифікації «Розташування бібліографічних записів у бібліографічних покажчиках на основі Універсальної десяткової класифікації». Таблиці підготовлено на базі повного видання Універсальної десяткової класифікації українською мовою з урахуванням змін і доповнень. Видання призначено для систематизації книг, брошур, авторефератів дисертацій, образотворчих видань, статей із серіальних видань та збірників. Для розробників і користувачів УДК, а також фахівців, які вивчають класифікаційні системи видано «Короткий тлумачний словник термінів з УДК», який уміщує 125 термінологічних статей [7].

З 2022 по 2024 рр. Книжкова палата України імені Івана Федорова продовжила свою діяльність, адаптуючись до викликів війни та економічних змін. У 2022 р. в Україні було видано понад 9 тисяч назв книжок загальним тиражем 11,5 мільйонів примірників, з яких понад 8 тисяч – українською мовою. Це на 50% менше назв і на 35% менше тиражів у порівнянні з попереднім роком, що зумовлено війною та пов'язаними економічними труднощами [48].

У 2023 р. видавнича активність зросла: випущено понад 13 тисяч назв книжок, що свідчить про поступове відновлення ринку. Більше 90% видань були українською мовою [48].

У 2022 р. Верховна Рада ухвалила закон, спрямований на підтримку книговидання та книгорозповсюдження. Він передбачає відшкодування витрат для спеціалізованих книжкових магазинів, що сприяло зменшенню кількості російськомовних видань і підтримці української мови.

Книжкова палата продовжує видавати аналітичні та бібліографічні матеріали, включаючи щорічні звіти про стан видавничої справи. Вона також виконує функції державного архіву друку, зберігаючи та систематизуючи всю друковану продукцію, випущену в Україні.

Попри війну, Книжкова палата забезпечує виконання своїх функцій. Значна частина зусиль спрямована на збереження культурної спадщини через архівування видань та підтримку видавничого ринку в умовах економічної нестабільності. Ці заходи сприяють розвитку книговидання в Україні навіть у складних обставинах.

ВИСНОВКИ

Інформаційно-аналітична діяльність державних інституцій є важливим компонентом публічного управління в Україні. Вона спрямована на збирання, опрацювання, аналіз та збереження даних для підтримки прийняття ефективних управлінських рішень. Основні напрями включають: планування та координація: забезпечення цілісного підходу до стратегічного управління; моніторинг та оцінка: аналіз результатів державних програм і визначення ефективності; розробка рекомендацій: на основі аналітичних досліджень пропонуються шляхи вирішення нагальних проблем. Це дозволяє державним органам оперативно реагувати на виклики та адаптуватися до мінливих умов.

Становлення та розвиток Державної наукової установи «Книжкова палата України» охоплює сім основних періодів. Так, щодо першого, то після подій революції 1917 р. українська інтелігенція активно працювала над формуванням інфраструктури незалежної держави, серед важливих інституцій якої була й Книжкова палата. Її завданням стало реєстрування усіх видань, створених на території країни, та їхнє збереження у бібліографічних посібниках.

Створення Книжкової палати в Україні відбувалося у складних умовах постійної зміни влади (Центральна Рада, Гетьманат, Директорія, уряди Денікіна, Тимчасовий робітничо-селянський уряд, Раднарком, Всеукраєвком). Попри політичну нестабільність, українська інтелігенція працювала над створенням центру національної бібліографії. Спочатку функції збирання та реєстрації видань покладалися на Книжкову палату в Петрограді, створену в травні 1917 р. Тимчасовим урядом. Пізніше, за часів Центральної Ради, Міністр освіти подав законопроект щодо обов'язкового надсилання друкарнями примірників усіх видань. Однак через політичну ситуацію цей закон не набув чинності.

Другий етап розвитку Книжкової палати, який охоплює 1923–1941 рр., був присвячений формуванню її структури та функціональних завдань. У 1924 р. Палата запропонувала союзним республікам створювати власні

книжкові палати для підвищення культурної автономії. Ця ініціатива сприяла розвитку бібліографії в СРСР на основі координації між національними науковими установами. Також проводилися спроби зібрати друковані матеріали не лише з території УСРР, але й із регіонів під владою Чехословаччини, Польщі, Румунії, а також з української діаспори в країнах Європи та Америки.

Протягом цього періоду Палата розширила функції, впровадивши міжнародну десяткову класифікацію, розробивши методики каталогізації та запровадивши нові стандарти обов'язкового примірника. Вона стала центром національної бібліографії, забезпечуючи реєстрацію та збереження всіх видань, що виходили на теренах України.

Під час Другої світової війни діяльність Книжкової палати зазнала значних труднощів. З окупацією Харкова німецькими військами установа була евакуйована до Уфи (Башкирська АРСР) згідно з Постановою Ради Народних Комісарів від 08 червня 1942 р. У новому місці Палата розпочала роботу, зосереджуючись на збереженні алфавітних каталогів та інших матеріалів, які вдалося перевезти. Основні фонди залишилися в Харкові, частину з них згодом захопили окупанти, проте після завершення війни їх повернули.

З визволенням Харкова у 1943 р. відбулося відновлення діяльності Книжкової палати на її початковій базі. Перед співробітниками стояло завдання відновити архіви, каталоги, бібліотеки та інструктивні матеріали.

Досягнення Книжкової палати були відзначені на державному рівні: у 1972 р., до 50-річчя установи, вона отримала Почесну Грамоту Президії Верховної Ради УРСР. У 1974 р., до 400-річчя українського друкарства, Книжковій палаті присвоїли ім'я першодрукаря Івана Федорова.

У цей період Палата залишалася провідним центром державної бібліографії, забезпечуючи систематичну реєстрацію друкованої продукції, публікацію бібліографічних покажчиків і розвиток методик обробки друкованих видань.

У 1989 р. Книжкова палата України вперше отримала власне спеціально спроектоване приміщення в Києві. Ця подія стала результатом тривалих зусиль, які тривали з 1976 р. Новий будинок, що складався з наукового блоку та дев'ятиповерхового книгосховища, був пристосований для виконання традиційних функцій Палати з урахуванням новітніх інформаційних технологій.

В період незалежності України попри переїзд до Києва супроводжувався низкою викликів. Через економічну кризу та дефіцит кваліфікованих кадрів діяльність Палати зазнала значних змін. Реорганізація установи привела до її перейменування: спочатку вона стала Республіканським бібліографічно-видавничим об'єднанням «Книжкова палата ім. І. Федорова», а з 1993 р. – Національним науково-виробничим об'єднанням «Книжкова палата України». Втім, ім'я Івана Федорова з назви було вилучено, що також викликало дискусії серед наукової спільноти. У цей складний період основним завданням було не лише забезпечення збереження та реєстрації друкованої продукції, але й адаптація до нових умов, пов'язаних із переходом України до незалежності та ринкової економіки.

З 2014 по 2024 рр. Книжкова палата України імені Івана Федорова продовжила виконувати свої ключові функції, зокрема:

Державна бібліографія: установа здійснює централізовану реєстрацію всіх видів друкованих видань в Україні, включаючи книги, брошури та періодичні видання. Видаються покажчики на зразок «Літопису книг», що є основними джерелами інформації для науковців, бібліотек і видавців.

Державний архів друку, підрозділ Книжкової палати, слугує головним сховищем усієї друкованої продукції, виданої в Україні, з метою збереження культурної та історичної спадщини країни.

ISBN та ISSN реєстрація: Палата виконує функції національного агентства з міжнародної нумерації книг (ISBN) і серіальних видань (ISSN), забезпечуючи впровадження стандартів та їх інтеграцію у міжнародну видавничу спільноту

У «Віснику Книжкової палати» регулярно публікуються аналітичні огляди стану книговидавничої галузі. Наприклад, у 2020 р. було зареєстровано понад 13 000 назв книг і брошур із загальним накладом понад 20 мільйонів примірників. Ця статистика слугує базою для оцінки динаміки ринку друкованих видань UKRAINIAN PUBLISHERS ASSOCIATION, UKRAINIAN PUBLISHERS ASSOCIATION [48].

Інституція бере участь у розробці методик каталогізації, дослідженнях у сфері книгознавства, соціології книги та читання, а також створює бібліографічні бази даних, які сприяють розвитку національної бібліографії.

Книжкова палата відіграє ключову роль у збереженні культурної спадщини, популяризації книги та підтримці видавничої галузі в Україні навіть у складні періоди, такі як повномасштабна війна, розпочата російським агресором у лютому 2022 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійко О., Полюхович В. Академічні дослідження проблем державного управління та адміністративного права: результати і перспективи. *Юридичний журнал*. 2004, № 5. С. 57–74.
2. Баранов О. Електронний уряд в Україні? Буде! Коли? *Дзеркало тижня*. 2002. 5–18 січня.
3. Берлач Н. А., Кобець М. А. Особливості публічного адміністрування Німеччини: досвід для України. *Наука і правоохорона*. 2018. Випуск 4 (42). С. 17–25.
4. Битяк Ю. П., Балакараєва І. М., Бойко І. В. Адміністративне право України: підручник. Харків : Право, 2020. 392 с.
5. Болотіна Є. В., Нікітенко А. В. Сучасні західні концепції управління і моделі публічного адміністрування. *Економічний вісник Донбасу*. 2017. №1(47). С. 96–100.
6. Ведяшкін Ю. Електронний уряд. *Дзеркало тижня*. 2005. 15–21 січня.
7. Видання Книжкової палати. URL: http://www.ukrbook.net/vydav_dil.html (Дата звернення: 10.10.2024).
8. Воротіна В. Є., Жаліла Я. А. Державне управління регіональним розвитком України : монографія. Київ : НІСД, 2010. 288 с.
9. Гажієнко Г. Деякі аспекти інформаційного забезпечення органів державної влади (на обласному рівні). *Збірник наукових праць УАДУ при Президентові України*. 1998. Вип. 1. С. 406–412.
10. Голобуцький О.П. Електронний уряд. Інститут інформаційного суспільства. Київ : ЗАТ «Атлант UMS», 2002. 173 с.
11. Горовий В. М. Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1992–2006): етапи становлення. URL: <http://surl.li/nwgnr> (Дата звернення: 10.10.2024).

12. Горовий В., Нечай М. СІАЗ: обслуговування владних структур. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/EIF0000096.pdf (Дата звернення: 15.10.2024).
13. Демкова М. С., Фігель М. В. Доступ до інформації та електронне урядування. Київ : Факт, 2004. 343 с.
14. Друковані медіа Книжкової палати України. URL: <http://www.ukrbook.net/zmi.html> (Дата звернення: 10.10.2024).
15. Желюк Т. Л. Публічне управління: сучасні реалії та перспективи для України. *Публічне управління та регіональна політика в країнах Центральної і Східної Європи* : збірник матеріалів доповідей за матеріалами науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 22 жовтня 2012 р.). Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 31318.
16. Законодавство Книжкової палати України. URL: http://www.ukrbook.net/pravovi_normat_vydav_sprava.htm (Дата звернення: 10.10.2024).
17. Зима О. Т. Про адміністративний договір: сучасні проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 58. Т. 1. С. 27–32.
18. Зима О. Т. Публічне адміністрування: досвід древнього Шумеру. *Питання адміністративного права*. Кн. 1. Харків: Право, 2017. С. 29-34.
19. Ільганаєва В. О. Аналітика в структурі бібліотечної діяльності. *Вісник Харківської державної академії культури*: збірник наукових праць. 2007. № 23. С. 109–117.
20. Інститут Законодавства Верховної Ради України. URL: <https://research.rada.gov.ua/> (Дата звернення: 27.09.2024).
21. Інформаційно-аналітичний центр. Офіційний сайт. URL: <http://surl.li/goiyj> (Дата звернення: 20.03.2023).
22. Кириченко В.М. Інформаційне забезпечення державного управління в Україні. *Збірник наукових праць УАДУ при Президентіві України*. 2003. Вип. 1. С. 233–238.

23. Коваль Р. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів влади: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / Харків, 2008. 20 с.
24. Колодій А. Процес деліберації як складового демократичного врядування. *Демократичні стандарти врядування й публічного адміністрування*: матеріали науково-практичної конференції ЛРІДУ НАДУ при Президентові України (м. Львів, 4 квітня 2008 р.). Львів, 2008. С. 106–110.
25. Кузьменко О. В., Пастух І. Д., Користін О. Є. Адміністративне право зарубіжних країн: курс лекцій. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 525 с.
26. Куйбіда В. С., Білинська М. М., Пертоє О. М. Публічне управління: термінологічний словник. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.
27. Кухареват Г. Розвиток публічного управління Франції: досвід для України. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 4(35). С. 13–20.
28. Лахижа М. Адаптація державної служби України до стандартів ЄС: регіональні аспекти. *Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської інтеграції*: матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпро, 17 грудня 2009 р.). Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2009. С. 22–24.
29. Ліпкан В. А., Залізняк В. А. Систематизація інформаційного законодавства України : монографія. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2012. 304 с.
30. Ліпкан В. А., Сопілко І. М., Кір'ян В. О. Правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : монографія. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2015. 664 с.
31. Мартиненко В. Древаль Ю. Питання парадоксальності сучасного державно-управлінського знання. *Публічне управління: теорія та практика*: збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. 2011. № 1(5). С. 60–65.
32. Наукова діяльність Книжкової палати України. URL: http://www.ukrbook.net/nd_rada.html (Дата звернення: 10.10.2024).

33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (Дата звернення: 14.09.2024).
34. Нестеренко О. В. Основи побудови інформаційно-аналітичних систем органів державної влади. К.: Наук. думка, 2005. С. 40.
35. Офіційний сайт Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net> (Дата звернення: 10.10.2024).
36. Парамонова М. Ю. Ресурсне забезпечення діяльності Верховної Ради України : стан і тенденції розвитку (теоретичні засади) : дис. ... канд. наук з державн. управл. : 25.00.01 / Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ. 2007. 176 с.
37. Пархоменко О. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі науково-технічної інформації : дис. ... канд. екон. наук : 08.02.02. К., 2006. С. 42–45.
38. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 15.04.2023 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#top> (Дата звернення: 10.10.2024).
39. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення: 10.10.2024).
40. Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюджувачів видавничої продукції та надання державної допомоги на придбання книг: Закон України від 22.05.2024 р. № 3731-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3731-20#n43> (Дата звернення: 10.10.2024).
41. Про внесення змін до Закону України «Про рекламу» та інших законів України щодо імплементації норм європейського законодавства у національне законодавство України шляхом імплементації окремих положень законодавства Європейського Союзу у сфері аудіовізуальної реклами (Європейської конвенції про транскордонне телебачення, Директиви

Європейського парламенту та Ради 2010/13/ЄС про аудіовізуальні медіапослуги від 10 березня 2010 року із змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2018/1808 від 14 листопада 2018 року): Закон України від 30.05.2023 № 3136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3136-20#top> (Дата звернення: 10.10.2024).

42. Про деякі заходи щодо державної підтримки книговидавничої справи і популяризації читання в Україні» передбачено будівництво другої черги Державного архіву друку Книжкової палати України: Закон України від 19.06.2013 № 336/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/336/2013#Text> (Дата звернення: 10.10.2024).

43. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (Дата звернення: 21.09.2024).

44. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (Дата звернення: 21.09.2023).

45. Про затвердження Статуту Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова»: Наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення від 21.09.2017 р. № 325. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FN025134> (Дата звернення: 10.10.2024).

46. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення: 21.09.2024).

47. Про інформацію: Закон України від 02.20.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (Дата звернення: 21.08.2024).

48. Про Книжкову палату України. URL: http://www.ukrbook.net/osnov_polozh.html (Дата звернення: 10.10.2024).

49. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (Дата звернення: 10.10.2024).

50. Радченко О. Компаративний аналіз моделей демократичного політичного режиму держав початку ХХІ століття. *Публічне управління: теорія та практика* : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. 2011. № 1(5). С. 90–96.
51. Сенченко М. Книжковій палаті України – 95 років, що далі? Вісник Книжкової палати України. 2014. № 1. URL: https://library.snu.edu.ua/z/data/vkr_2014_1_2.pdf (Дата звернення: 10.10.2024).
52. Соснін О. В. Інформаційна політика України: проблеми розбудови. *Стратегічна панорама*. 2005. № 3. С. 186–192.
53. Соснін О. В. Місце інформаційної діяльності в інноваційній моделі розвитку економіки України. *Стратегічна панорама*. 2004. № 1. С. 170–176.
54. Соснін О. В., Корнейко О. В., Шестак І. М Проблеми розвитку комунікацій у контексті безпеки. *Стратегічна панорама*. 2009. № 1. С. 172–178.
55. Толкованов В. В., Гук А. К., Олуйко В. М. Прошко В. Я. Посібник з питань партисипативної демократії (демократії участі) на місцевому рівні. Київ : Крамар, 2011. 199 с.
56. Цвих В., Неліпа Д. Сучасна теорія публічного управління в США: від постбюрократичної парадигми Б. Армаджані та М. Барзелея до постмодерної концепції Ч. Фокса та Г. Міллера. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. 2020. Випуск 11. С. 53–61. URL: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2019/11-6/7> (Дата звернення: 28.09.2024).
57. Цимбалюк В. С., Гавловський В. Д. Інформаційне право : навч.-метод. Комплекс. Київ : Інститут економіки, управління та господарського права. 1999. 183 с.
58. Чемерис А. О., Лесечко М. Д., Ліпенцев А. В. Адміністративні послуги місцевих органів державної виконавчої влади: монографія. Львів : Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2004. 152 с.

59. Чернова С., Воронова В. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. Запоріжжя : ЗДІА. 2016. 606 с.

60. Шарій В. І. Характеристика світових тенденцій розвитку місцевого самоврядування. *Публічне адміністрування: теорія і практика*. Електронний збірник наукових праць. 2012. Випуск 1(7). URL: http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/Patp/2012_1/12svirms.pdf (Дата звернення: 11.10.2024).

61. Швець М. Я., Калюжний Р. А., Павловський В. Д. Основи інформаційного права та концепція формування системи інформаційного законодавства України. 2001. Т. 19. Ч. I: Спеціальний випуск. С. 168–172.

62. Шпиґа П. С. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики: конспект лекцій. К. : Київ. міжнар. ун-т, 2004. С. 14–16.

63. Юрченко О. Державна наукова установа «Книжкова палата Україна імені Івана Федорова» як осередок документальної пам'яті України. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/22908/1/%D0%AE%D1%80%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%20166-169.pdf> (Дата звернення: 10.10.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Статут Державної наукової установи «Книжкова палата України імені
Івана Федорова»

Джерело: Офіційний сайт Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net> (Дата звернення: 10.10.2024).

Додаток Б

Свідоцтво про внесення суб'єкта до видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

СВІДОЦТВО

**ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ
ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ,
ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ
ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Серія ДК № 1954

Державна наукова установа
(повна та скорочена назва суб'єкта видавничої справи із
зазначенням організаційно-правової форми)

«Книжкова палата України імені Івана Федорова»
(прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - суб'єкта видавничої справи)

Вид діяльності у видавничій справі видавнича діяльність, виготовлення видавничої продукції

Місцезнаходження (місце проживання) м. Київ, просп. Юрія Гагаріна, 27

Засновник (співзасновники) Державний комітет телебачення і радіомовлення України

Голова Комітету І.С. Чиж
(посадка і прізвище керівника органу, що видає свідоцтво)

24.09.2004 р. (дата видачі) (підпис)

Джерело: Офіційний сайт Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: <http://www.ukrbook.net> (Дата звернення: 10.10.2024).